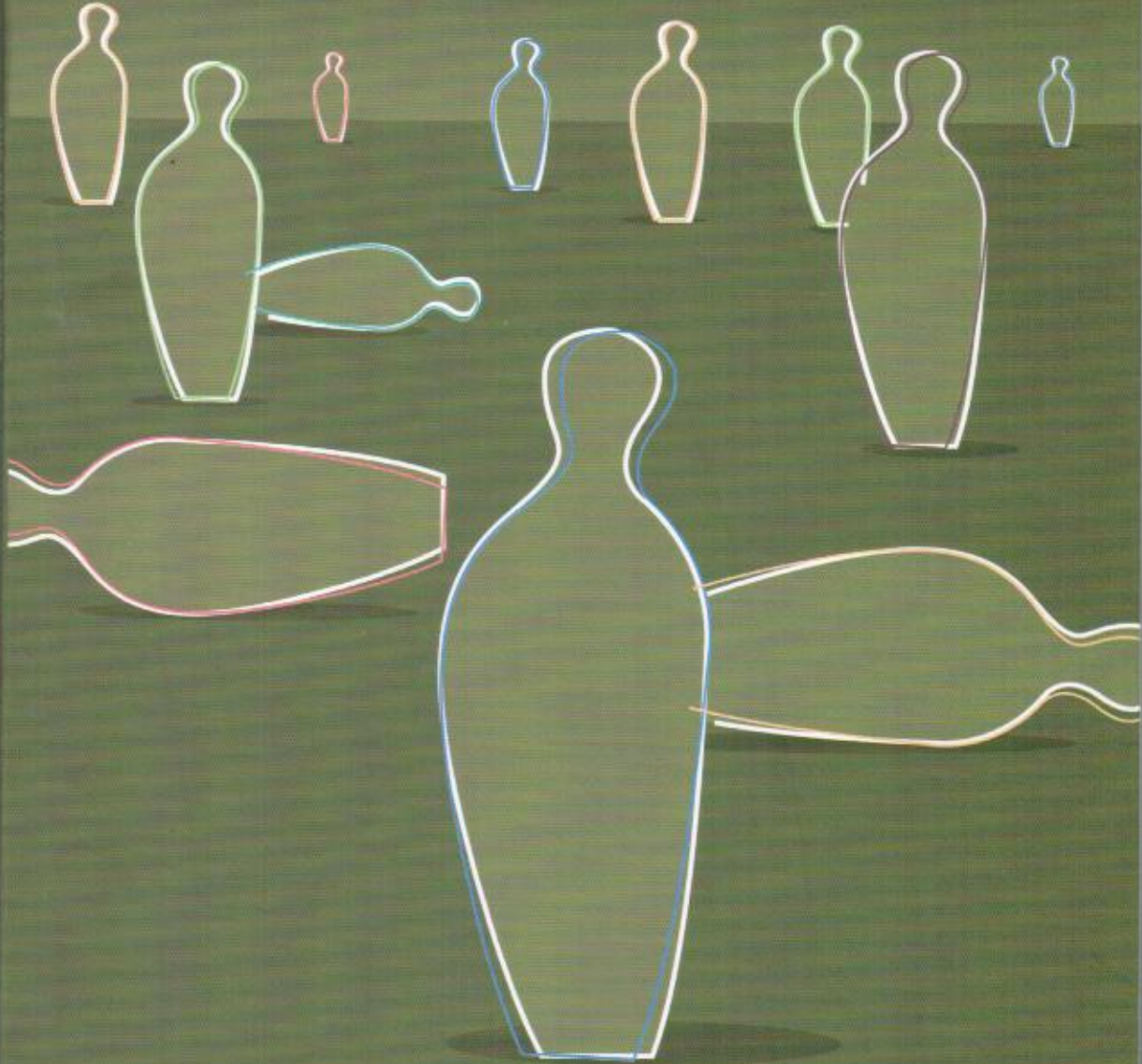

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI BİLANÇOSU

2005 İZLEME RAPORU

BASKIN ORAN

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ	9
RAPOR HAKKINDA	11
GİRİŞ: TARİHSEL SÜREÇ İÇİNDE HAKLAR MÜCADELESİ KAVRAMI VE GELİŞİMİ	13
A. İnsan Haklarını Anlamamak	13
B. "Milli Güvenlik" ve "Kutsal Devlet" Saplantıları	14
C. Tarihsel Süreçte İnsan Hakları ve Sınıf Mücadeleleri	16
Devlete (Kral'a) Karşı Aristokrasi	16
Devlete (Aristokrasiye) Karşı Burjuvazi	17
Devlete (Burjuvaziye) Karşı Emekçiler	17
Kuzey'e (Gelişmiş Ülkelere) Karşı Güney (Azgelişmiş Ülkeler)	18
D. Günümüz Dünyasında ve Türkiyesinde İnsan Haklarının Odağı: Birey	18
BİRİNCİ BÖLÜM: DÜNYADA VE TÜRKİYE'DE İNSAN HAKLARININ TARİHSEL GELİŞİMİ	21
A. Dünyada Durum	21
1) Genel Gelişme ve Terim	21
2) İnsan Haklarının Belgelerde Gelişimi	22
a) BM Örgütünden Öncesi	22
1215 Magna Carta'dan, 1789 İnsan ve Vatandaş Hakları Bildirgesine	22
b) BM Örgütünden Sonrası	26
BM İnsan Hakları Belgeleri	27
Avrupa Konseyi İnsan Hakları Belgeleri	28
Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı/Teşkilatı (AGİK/AGİT)	
Belgelerinden Uluslararası Ceza Mahkemesine	28
B. Osmanlı'da ve Türkiye'de Durum	30
1) Genel Gelişme	30
2) İnsan Haklarının Belgelerde Gelişimi	31
Sened-i İttifak	31
Tanzimat Fermanı	32
Islahat Fermanı	33
Kanun-ı Esasi	33
Teşkilat-ı Esasiye Kanunu (1921)	34
Teşkilat-ı Esasiye Kanunu (1924)	35
1961 Anayasası	36
1982 Anayasası	37
AB Uyum Reformları	38

İKİNCİ BÖLÜM: 2005 YILINDA DÜNYA VE TÜRKİYE	41
A. Dünyanın Durumu	41
B. Türkiye'nin Durumu	42
1) Küreselleşmenin Etkileri: "Öteki"ye Tepki	43
Yabancılar Taşınmaz Satışı	43
Misyonerler, "Sabetaycılar" ve Gayrimüslimler	45
2) PKK Terörünün Etkisi	46
3) Etkiler Sonucu 2005'te Ortam	48
a) Etnik Nitelikli Türk Milliyetçiliğinin Yükselişi:	48
b) Derin Devletin Tekrar Baş Göstermesi:	49
c) Yargının tutumu:	50
4) Uygulanma Arifesinde Türk Ceza Kanunu	51
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: 2005 YILI TÜRKİYESİNDE İNSAN HAKLARININ DURUMU	58
A. Adalet ve Emniyet Mekanizmalarının Durumu	58
1) Emniyet	58
2) Adalet	59
Görevden Çıkarılan Yargıç ve Savcılar	59
Yargıtay Genel Sekreter Yardımcısı Ercan Yalçınkaya Meselesi	59
Yüksekova Çetesinin Aklanması	60
Rektör Yücel Aşkın'ın Tutukluluğu	60
Pamuk Davasında "Kurtuluş" Formülü	60
Zamanaşımına Sebep Olan Savcının Cezası	61
Yargıtay Başkan Vekilinin "Yüzde 98'i Müslüman Türkiye" Hakkındaki Düşüncesi	62
B. Başbakanlık İnsan Hakları Danışma Kurulunun "Azınlık Raporu"	62
C. Din, İnanç, Dil, Kimlik	63
Misyonerlik "Suçu"	63
"Evrin Teorisini Anlatmak Suçu"	65
Türban Konusu: AİHM ve Danıştay Kararları	65
Türkçeden Gayri Dillerde Saz, Söz ve Raks	67
İsimler ve Kimlik	69
En Zor İş: Türkiye'de Antimilitarist ve Vicdanî Retçi Olmak	70
D. Gayrimüslimlerin Azınlık Hakları	72
Yine, 1936 Beyanamesi	72
Kimi Umutlar	74

E. Davalar Fıyası	75
Yargıtay'ın İki Zıt "İslamcı İfade Özgürlüğü" Kararı	75
Örgütlenme ve Toplanma Özgürlüğü: "Sözde Vatandaş" Olayı ve Linç Girişimleri	77
Osmanlı Ermenileri Konferansı	79
Sanat Yargı Önünde: Başbakan Erdoğan'ın Karikatür Davaları	80
Meşhur Davalar Dizisi: "Türklüğe/Devletin Kurumlarına Hakaret" (301, 216)	
ve "Yargıya Müdahale (288)	83
301 ve 216 Dışındaki İfade Özgürlüğü Olayları ve Davaları	88
Bir Yandan Yargı Önünde, Diğer Yandan Hükümet Düzeyinde: Alt ve Üst Kimlik Kavramları	89
F. İşkence, Derin Devlet, Faili Meçhul	90
G. Uluslararası Mahkemeler ve Örgütler	93
SONUÇ	95